

In memoriam – Adolf Horion

Med Adolf Horion's bortgång den 28 maj 1977 försvann den samlande gestalten inom mellaneuropeisk coleopterologi.

Han föddes den 12 juli 1888 i Hochneukirch im Rheinland.

Hans yrke under mannaåren var som katolsk pater, främst i Düsseldorf. Emellertid angreps han redan i 30-åren av ett svårt öronlidande, som småningom nedsatte hans hörsel till den grad, att han vid 50 års ålder måste pensioneras. Strax därpå följde världskriget, och vid ett bombanfall förlorade han både sitt hem och sin stora skalbaggssamling. Han flyttade då över till Überlingen, Bodensee, och bildade med sin syster, fru Cäcilie Arnold, ett gemensamt hem, som varade till hans död.

Han kunde nu helt ägna sig åt sitt entomologiska livsintresse och byggde på få år upp en ny stor samling av mellaneuropeiska coleoptera. Och detta utan det minsta tekniska eller ekonomiska bistånd.

Redan 1912 började Horion's entomologiska verksamhet med det målet för ögonen att bygga upp en fullständig samling av tyska coleoptera. Men samlingarna blev för honom bara arbetsredskap i hans strävan att tränga på djupet i utforskandet av skalbaggarnas systematik, ekologi och utbredning.

Hans publikationer på dessa områden inleddes 1929, fortsatte främst i ''Entomologische Blätter'', och uppgår sammanlagt till nära 100 skrifter. Ändå var dessa endast att betrakta som förarbeten till hans stora böcker, som med ens gjorde honom till den ledande auktoriteten på Mellaneuropas coleoptera.

Det första var ''Nachtrag zu Fauna Germanica von Edmund Reitter'' (1935), varigenom denna rikt illustrerade bibel för skalbaggssamlare (1908–16), inte minst i Norden, fördes upp på modern nivå, särskilt ifråga om artsystematiken.

Redan vid denna tid hade förberedelserna börjat för Horion's stora livsverk, ''Faunistik der

mitteleuropäischen Käfer'', som utkommit i 12 band (endast Chrysomelidae och Rhynchophora fattas) under åren 1941–1974. Det är nästan obegripligt, att en enda människa – med stora försakelser (även ekonomiska) men driven av en okuvlig entusiasm – kunnat utföra en sådan prestation.

Beteckningen ''Faunistik'' för detta arbete är verkligen i blygsammaste laget. Det är ju fråga om en fullständig ekologisk djurgeografi. För varje art beskrives den mellaneuropeiska utbredningen i detalj (med källangivelse för varje fynd) och på slutet följer vanligen ett avsnitt om artens biologi och dess krav på omgivningen.

Ett särskilt intresse ägnade Horion åt uppgifter om fångstår. Han hade nämligen kommit till den uppfattningen, att många arter ändrat sin utbredning eller rent av försvunnit från vissa områden, medan andra ökat eller invandrat. Genom alla dessa kritiskt granskade uppgifter har ''Faunistiken'' blivit en outtömlig källa till kunskapen om faunaförändringar under det senaste seklet, som inte har sin motsvarighet i någon annan del av världen. Och här finns den fasta grunden för att bedöma, vad som i framtiden kommer att ske med faunan. Horion har också i många av sina smärre skrifter i detalj kunnat följa arternas geografiska historia och satt den i samband med klimatförändringar och mänskliga ingripanden.

Stor betydelse för att väcka intresse för coleoptera hos nybörjare och allmänt naturintresserade personer har hans populärt skrivna bok ''Käferkunde für Naturfreunde'' (1949).

Trots alla utredningar och revisioner av artsystematiken hos de mest skilda kritiska coleopter-grupper, var det tydligt, att han hela tiden betraktade sina djur, inte som museiföremål, utan som levande organismer. Detta framgår bland annat av det nästan otroliga förhållandet, att denne den främste bland experter (med undantag för en fossil Ptiliid, 1937) *inte beskrev en enda för vetenskapen ny art!*

För alla kolleger, inom och utom Tyskland, betydde Horion's outtömliga kunskaper oerhört mycket. Han tvekade aldrig att komma till hjälp i svåra fall vid artbestämningen, och en etikett ''Horion vidit'' betraktades som en garantisedel för att djurets namn var så definitivt, som samtida kunskap tillät.

Horion var en mycket vital person, som trots sin dövhet njöt av samvaron med likasinnade. Och det behövde inte vara entomologer. Han följde livligt med i politiska och, inte minst, sportsliga händelser i omvärlden. Den sista kvällen lät han sin systerson hämta honom till TV-apparaten, för att han skulle kunna följa finalmatchen i fotbollens ''Deutsche Bundeslige''; två timmar senare var han död.

Många svenska coleopterologer lärde känna Horion, när han 1948 deltog i den internationella entomologkongressen i Stockholm, den första efter kriget. Han njöt av den nyvunna friheten och charmerade oss alla genom sitt livliga, glada väsen och sin ödmjuka entusiasm.

Hans livsverk kommer att bestå, så länge hans vetenskap lever.

Jag tackar varmt herr Herbert A. Arnold, Adolf Horion's systerson, för många uppgifter om den avlidnes person.

En levnadsbeskrivning med fullständig bibliografi kommer att publiceras av herr Wilhelm Lucht i Entomologische Blätter, Krefeld.

Carl H. Lindroth